ต่อมลูกหมากโต

ต่อมลูกหมาก เป็นอวัยวะเพศหนึ่งของระบบสืบพันธุ์เพศชายอยู่ติดกับกระเพาะปัสสาวะ และรอบท่อปัสสาวะส่วนต้น มีลักษณะคล้ายลูกเกาลัด กว้าง 4 ซม. ยาว 3 ซม. และหนา 2 : ซม. ทำหน้าที่สร้างของเหลว และสารที่หล่อเลี้ยงตัวอสุจิให้แข็งแรงเพื่อให้ตัวอสุจิมีความสมบูรณ์ที่จะทำหน้าที่ในการสืบพันธุ์

โรคของต่อมลูกหมาก แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

1. โรคต่อมลูกหมากโต พบ 80%
2. มะเร็งต่อมลูกหมาก พบ 18%
3. ต่อมลูกหมากอักเสบ พบ 2%

ต่อมลูกหมากโต เป็นโรคที่พบในชายอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป เป็นความผิดปกติที่มีความเจริญทั้งขนาดและจำนวนของเซลล์ต่อมลูกหมากมากกว่าปกติ ทำให้ขนาดของต่อมลูกหมากขนาดโตขึ้น และตำแหน่งของต่อมลูกหมากอยู่รอบๆ ท่อปัสสาวะ ก็จะมีการบีบรัดท่อปัสสาวะให้ตีบ แบน และยาว ทำให้เกิดการอุดกั้นบริเวณท่อทางเดินปัสสาวะ เป็นผลให้ปัสสาวะไหลไม่สะดวก

ต่อมลูกหมากปกติ

ต่อมลูกหมากโต

โรคต่อมลูกหมากโตไม่ใช่มะเร็ง และไม่กลายเป็นมะเร็ง แต่ทั้งสองโรคอาจพบร่วมกันได้ในบางคน

สาเหตุ ...

การเกิดโรคยังไม่สามารถสรุปสาเหตุได้ชัด แต่เชื่อว่าเกี่ยวข้องกับอายุ และเกิดการไม่สมดุลของระดับฮอร์โมนเพศชายและเพศหญิงในเลือดเมื่ออายุมากขึ้น โดยฮอร์โมนเพศชายมักจะมีระดับลดลงในชายสูงอายุ

อาการ ...

เนื่องจากขนาดของต่อมลูกหมากที่โตขึ้น ทำให้เกิดการอุดกั้นของท่อทางเดิน และคอกระเพาะปัสสาวะ จึงทำให้มีการถ่ายปัสสาวะที่ผิดปกติไปดังต่อไปนี้...

1. ปัสสาวะบ่อยทั้งกลางวันและกลางคืน ปวดปัสสาวะบ่อยจนบางครั้งก็ราดก่อนถึงห้องน้ำ
2. ปัสสาวะลำบาก ต้องเบ่ง ลำปัสสาวะไม่พุ่งหรืออ่อนลง
3. เวลาปัสสาวะแต่ละครั้งต้องรอนานกว่าจะออก และเมื่อออกไปแล้วต้องใช้ระยะเวลานานกว่าจะปัสสาวะหมด
4. ปัสสาวะไม่สุดเหมือนยังมีปัสสาวะค้างอยู่
5. บางครั้งอาการรุนแรงมากขึ้นจนกระทั่งปัสสาวะไม่ออก

โดยทั่วไปอาการเริ่มแรกของอาการโรคต่อมลูกหมากโต คือ อาการปัสสาวะบ่อย และ อาการกลั้นปัสสาวะไม่ค่อยอยู่ และเมื่อการดำเนินของโรคมากขึ้น อาการของปัสสาวะลำบาก ปัสสาวะต้องเบ่งใช้เวลานานกว่าจะปัสสาวะหมดก็จะค่อย ๆ มากขึ้นเรื่อย ๆ ในที่สุดอาจจะปัสสาวะไม่ออก

ภาวะแทรกซ้อน ...

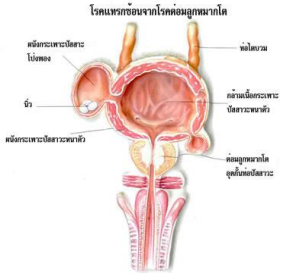

1. มีปัสสาวะเป็นเลือด เพราะเส้นเลือดของต่อมลูกหมากแตก เนื่องจากจำเป็นต้องเบ่งปัสสาวะ
2. ปัสสาวะไม่ออก
3. มีการคั่งค้างของน้ำปัสสาวะเนื่องจากปัสสาวะไม่หมด
4. เกิดการติดเชื้อในทางเดินปัสสาวะ เนื่องจากมีปัสสาวะค้างอยู่ในกระเพาะปัสสาวะ
5. อาจจะมีนิ่วเกิดขึ้นในกระเพาะปัสสาวะได้
6. เกิดภาวการณ์เสื่อมของไตได้ เป็นภาวะที่อันตรายมากที่สุด ซึ่งพบได้ไม่เกิน 10%

การรักษา ...

1. <u>การรักษาแบบประคับประคอง</u> จะใช้ในกรณีที่มีอาการไม่มาก และยังไม่มีอาการแทรกซ้อน

2. <u>การใช้ยารักษา</u> มีอยู่ 2 ชนิด คือ

2.1 ยาที่ลดขนาดต่อมลูกหมาก ได้แก่ กลุ่มยาต้านเอนไซม์ 5-alpha reductase ซึ่งเอนไซม์ชนิดนี้จะไปกระตุ้นให้ต่อมลูกหมากมีขนาดโตขึ้น เมื่อให้ยาต้านเอนไซม์ชนิดนี้ก็อาจจะมีผลทำให้ต่อมลูกหมากมีขนาดเล็กลง

2.2 ยาลดอาการเกร็งของกล้ามเนื้อเรียบในเนื้อต่อมลูกหมาก ทำให้ความตึงตัวของต่อมลูกหมากลดลง จะทำให้การถ่ายปัสสาวะที่ดีขึ้น ได้แก่ กลุ่มยาต้าน alpha

3. <u>การผ่าตัด</u> ใช้ในรายที่มีอาการมาก เดือดร้อนมาก หรือมีภาวะแทรกซ้อน การผ่าตัดมีหลายชนิด แต่วิธีที่นิยมมากที่สุด คือการใส่เครื่องมือเข้าทางท่อปัสสาวะ และตัดต่อมลูกหมากออกทางปัสสาวะด้วยไฟฟ้า วิธีนี้เรียกว่า Transurethral resection of the prostate (TUR-P) หากต่อมลูกหมากมีขนาดใหญ่มาก จำเป็นต้องใช้วิธีการผ่าตัดผ่านหน้าท้องหรือหัวเหน่า

4. <u>การรักษาโดยทำเพื่อให้เกิดความร้อนต่อเนื้อเยื่อของต่อมลูกหมาก</u> โดยความร้อนจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ไมโครเวฟ, คลื่นวิทยุ (Radio Frequency), คลื่นเสียงอัลตร้าซาวด์ (Ultrasound) หรือเลเซอร์ ความร้อนมีผลทำให้ต่อมลูกหมากเหี่ยวเล็กลง และท่อทางเดินปัสสาวะกว้างขึ้น เสียค่าใช้จ่ายที่สูง ไม่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน

อาหารป้องกันต่อมลูกหมากโต ...

- ☐ **<u>สังกะสี</u>** เป็นแร่ธาตุที่ช่วยสร้างฮอร์โมนเพศชาย มีมากในเมล็ดฟักทอง อาหารทะเล เช่น หอย นางรม
- ☐ **<u>ไลโคพีน</u>** เป็นสารในตระกูลแคโรทีนอยด์ มีมากในมะเขือเทศ ซอสมะเขือเทศ
- ☐ **<u>เบต้าซิโตสเตอรอล</u>** มีสรรพคุณช่วยลดคอเลสเตอรอลในเลือด และป้องกันต่อมลูกหมากโต พบมากในถั่วเหลือง จมูกข้าวสาลี น้ำมันข้าวโพด
- ☐ **<u>วิตามินอี</u>** เป็นสารต้านอนุมูลอิสระ มีมากในรำละเอียด น้ำมันรำ ธัญพืช ถั่วเหลือง ถั่วแดง ผักกาดหอม เมล็ดทานตะวัน งา น้ำมันถั่วลิสง

ดังนั้นชายที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปควรไปพบแพทย์เพื่อ...
ตรวจต่อมลูกหมากเป็นประจำทุกปี
และเมื่อมีอาการผิดปกติของการขับถ่ายปัสสาวะ
จึงควรที่จะเข้าไปรับการตรวจรักษาโดยแพทย์
ผู้เชี่ยวชาญระบบทางเดินปัสสาวะ
เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภาวะแทรกซ้อน
และรักษาได้อย่างมีประสิทธิผลสูงสุด

ต่อมลูกหมากโต

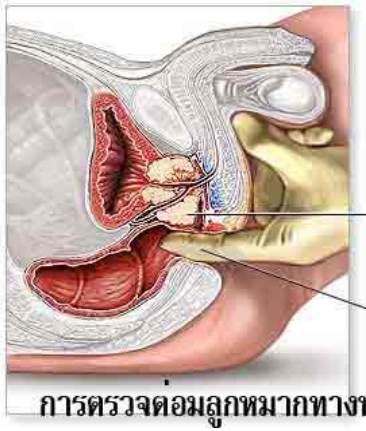

การตรวจต่อมลูกหมากทางทวารหนัก

ด้วยความปรารถนาดี...
กลุ่มงานสุขศึกษา รพ.มหาราชนครศรีธรรมราช
โทรศัพท์ 075 – 340250 ต่อ 4813, 4856
โทรสาร 075 - 343066

SCAN ME

...1 ตุลาคม 2565...